

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. Мечникова.

РІК ВИДАННЯ XLII

30 січня 1976 року

№ 4 (1218)

Ціна 2 коп.

XXV
З'ІЗДУ КПРС—
УДАРНУ
ПРАЦЮ,
ВИСОКУ
ЯКІСТЬ
РОБОТИ,
ВІДМІННЕ
НАВЧАННЯ!

ПЛАНИ ПАРТІЇ— ПЛАНИ НАРОДУ

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТ
ДЕСЯТОЇ П'ЯТИРІЧКИ

Хімічний факультет

В. ВІЛЬШАНСЬКИЙ,

завідуючий кафедрою фізичної хімії і колоїдів, доцент

— Всі ми ознайомилися з проектом ЦК КПРС до XXV з'їзду КПРС. Грандіозні цифри викликають у нас велику гордість. Приємно усвідомлювати, що наша країна і всі ми в цілому на підйомі. Проект викликає у нас впевненість, що ми піднімемося на ще більш високий рівень.

Як видно з проекту основних напрямів розвитку народного господарства нашої країни на десяту п'ятирічку, в центрі уваги залишається хімія полімерів. Ця галузь ще не задовольняє повною мірою потреби країни. Виробництво вимагає все більшого якісного росту її. І саме в цьому ми вбачаємо і свої завдання. Нова п'ятирічка потребує нових, ще більших зусиль від усього нашого колективу, від кожного його члена.

О. ЧЕБОТАРЬОВ,

старший викладач кафедри захисту оточуючого середовища

— Вивчаючи проект, ми бачимо, що якої б спеціальності не був хімік, він знайде своє застосування в новій п'ятирічці. Ми бачимо також, яка велика увага приділяється розвитку природничих наук, зокрема хімії.

Партія і уряд постійно турбуються про охорону оточуючого середовища. Охорона оточуючого середовища поставлена в рамки політики нашої держави.

У новій п'ятирічці перед нашою кафедрою стоять особливо важливі завдання. Ми повинні якісно поліпшити всі розробки, які проводяться на кафедрі.

Історичний факультет

Н. ЯКУПОВ,

завідуючий кафедрою історії КПРС, професор

— Обговорюючи проект ЦК КПРС, ми простежуємо пройдений шлях і відчуємо гордість за успіхи, досягнуті за роки минулих п'ятирічок. Проект ЦК КПРС викликає нове піднесення трудового ентузіазму радянських людей. Вони з великим натхненням обговорюють плани десятої п'ятирічки. Цей документ знайшов гарячий відгук за рубежом.

Я вважаю доцільним навчати студентів основам управління. Випускник вищої школи повинен мати певні знання, навички, поняття про наукову організацію праці, навчання, управління, виховання.

В. ВАЩЕНКО,

завідуючий кафедрою історії УРСР, доцент

— Обговорюваний проект свідчить про те, що підвищуються вимоги до підготовки спеціалістів. Ми повинні розробити перспективні плани підготовки спеціалістів різних профілів — для середньої школи, для вищої школи, для партійних органів. Слід удосконалити курс «Методології наукового дослідження», що спрямований на підвищення рівня освіти.

Потрібно ефективніше використовувати учбовий час і найбільш розумно планувати час самостійної роботи студентів. Слід підвищити коефіцієнт корисної дії учбової роботи, більше уваги приділяти УДР, брати більш активну участь у наукових конференціях.

Треба ставити питання перед Мінвузом УРСР, щоб заздалегідь сповіщати факультет про перспективи розподілу наших випускників у загальноосвітній школі, профтехучилища і вузи, що дасть можливість поліпшити підготовку молодих спеціалістів для роботи в певних ланках системи освіти. Просити через Одеський обком Компартії України і Мінвуз УРСР вирішити питання про включення в план розподілу вакансій на кафедрах суспільних наук вузів Одеської області. Звернутися до Мінвузу СРСР з проханням про присвоєння випускникам кваліфікації «історик—викладач історії та основ радянського права», збільшивши кількість годин на вивчення «Основ радянського права».

П. ЧУХРІЙ,

доцент кафедри історії СРСР

— Наші збори націлені на те, щоб у всеозброєнні підійти до сприйняття тих документів, які будуть прийняті XXV з'їздом КПРС. Обговорення цього важливого документу — проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду партії — сприяє підвищенню трудової і політичної активності комуністів, всіх радянських людей. Ми в курсах лекцій, що читаємо, повинні ширше розкривати закономірності нашого розвитку, це буде готувати нашу молодь до більш глибокого сприйняття величних планів, озброюватиме її новими знаннями.

НАЗУСТРІЧ

ВАГОМИЙ ВНЕСОК

Як ми уже повідомляли, 30 грудня 1975 року на засіданні вченої ради університету було розглянуто питання «Про підсумки виконання колективом університету соціалістичних зобов'язань 1975 року — завершального року дев'ятої п'ятирічки» (доповідав ректор університету, професор В. В. Сердюк).

Вчена рада відзначила, що всі факультети і наукові підрозділи університету добилися певних успіхів в учбовій, науковій та виховній роботі і виконали більшість взятих зобов'язань.

Вченими Одеського університету достроково виконані п'ятирічні плани досліджень з 7 важливих держбюджетних тем, виконано госпдоговірних науково-дослідних робіт для різних галузей народного господарства країни на суму 4 мільйони 250 тисяч карбованців при плані в 3 мільйони 600 тисяч карбованців. Захищено 2 і підготовлено до захисту 8 докторських дисертацій, видано 7 монографій, 4 наукових збірники і 1 підручник. Підготовлено до захисту 59 кандидатських дисертацій, з них захищено — 22.

Протягом 1975 року в університеті удосконалювалася система

науково-дослідної роботи студентів, 587 студентів взяли участь в наукових дослідженнях по госпдоговірних договорах. В літній період студенти університету надали дійову допомогу колгоспам і радгоспам Одеської області. На підприємствах консервної промисловості м. Одеси студенти ОДУ відробили 6450 людино-днів. Студентський будівельний загін кількістю 200 чоловік успішно трудився на будівельних об'єктах університету. У 1975 році університет прийняв до експлуатації гуртожиток на 643 місця, студентську їдальню і першу чергу аудиторного корпусу гуманітарних факультетів площею в 8000 квадратних метрів.

На всіх кафедрах і у лабораторіях підведені підсумки роботи по виконанню соціалістичних зобов'язань 1975 року і обговорю-

ються зобов'язання на 1976 рік — перший рік десятої п'ятирічки.

Проте разом з досягнутими успіхами вчена рада відзначила і ряд недоліків у виконанні соціалістичних зобов'язань 1975 року. Економічний ефект від впровадження у виробництво результатів закінчених науково-дослідних робіт при плані в 9 мільйонів карбованців на 30 грудня 1975 року склав лише суму в 6 мільйонів 738 тисяч карбованців. Не виконали планові завдання механіко-математичний (38,3 процента), фізичний (48,7 процента) і хімічний (53,3 процента) факультети. Замість запланованих 6000 лекцій для трудящих міста і області силами викладачів і співробітників університету прочитано лише 5493 лекції. Недостатня кількість лекцій прочитана студентами університету: 940 замість 1700 за планом.

Вчена рада прийняла рішення, спрямоване на дальше поліпшення діяльності всіх ланок університету, підвищення рівня наукової і учбової роботи.

ЗАСІДАННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ УНІВЕРСИТЕТУ

Відбулося чергове засідання вченої ради університету.

З інформацією про хід виконання колективом університету зобов'язань, взятих на честь XXV з'їзду КПРС, виступив перший проректор університету, професор Д. І. Поліщук.

Про роботу кафедри педагогіки по впровадженню в учбовий процес нових методів навчання і ви-

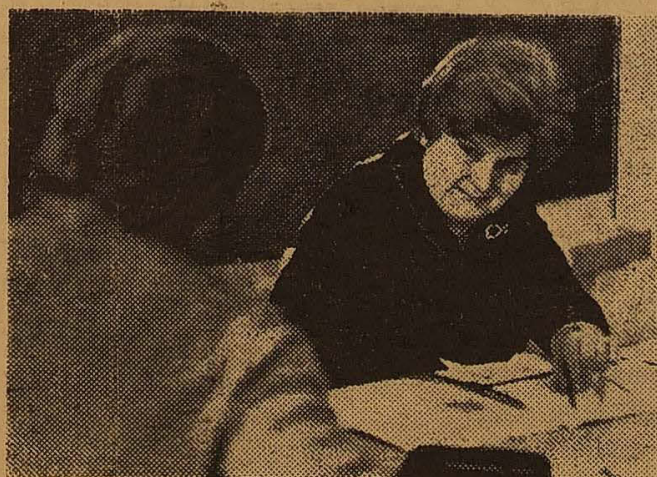
ховання студентів на факультетах доповіли голова комісії професор П. О. Каришковський та завідуючий кафедрою педагогіки доцент І. І. Кобилецький.

Із звітом про результати фінансової діяльності університету за 1975 рік і з планом на 1976 рік виступив головний бухгалтер В. Я. Чебарь.

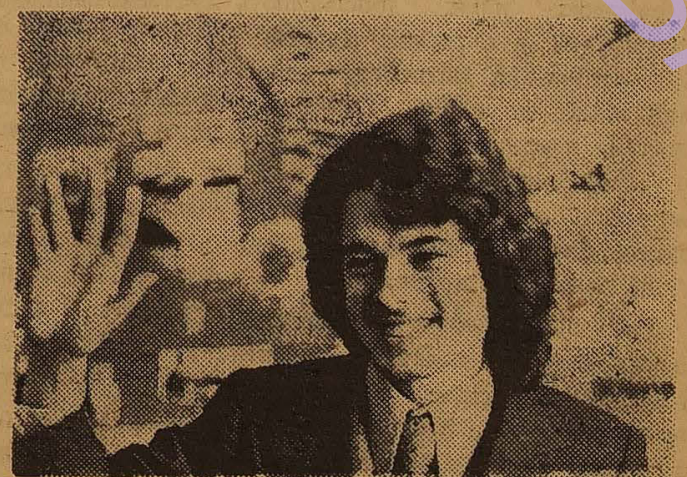
Про стан видання учбово-методичної літератури в університеті в 1975 році доповів проректор по учбовій роботі доцент І. О. Середа.

Вчена рада затвердила заходи по виконанню рішення Колегії Мінвузу УРСР про роботу кафедр суспільних наук, а також розглянула ряд конкурсних справ.

СЕСІЯ • СЕСІЯ • СЕСІЯ

На знімку: уважно слухає відповіді студентів на екзамені з античної літератури доцент О. П. Ковальчук.

Ще одна п'ятірка в заліковій книжці першокурсника факультету РГФ Миколи Алексеєва. Фото О. ЛЕВІТА.

ВЕЛИЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Успішне виконання дев'яти п'ятирічних планів, побудова в нашій країні розвинутого соціалістичного суспільства створили передумови для дальшого, ще більш масштабного, пропорціонального і динамічного соціально-економічного розвитку радянського суспільства на шляху до комунізму.

Основні виробничі фонди народного господарства нині становлять більше 800 мільярдів карбованців, що приблизно в 30 разів більше, ніж на початку першої п'ятирічки. Набагато збільшилась чисельність і докорінно змінилась структура кадрів. В 1975 році в народному господарстві було зайнято більше ста мільйонів робітників і службовців, 22 мільйони спеціалістів і 1,2 мільйона наукових співробітників.

Глибоко і різнобічно проаналізувавши потреби розвитку нашого соціалістичного суспільства і реальні можливості прогресу виробничих сил, ЦК КПРС подав на всенародне обговорення проект «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки». Зміст цього документу показує, що десята п'ятирічка буде новим важливим етапом у створенні матеріально-технічної бази комунізму, розвитку суспільних відносин, формуванні людини комуністичного суспільства, підвищенні рівня життя народу. Десята п'ятирічка — період посилення інтенсифікації суспільного виробництва, повнішого використання можливостей народного господарства для збільшення національного багатства, зміцнення економічної могутності і обороноздатності країни.

«Головне завдання десятої п'ятирічки, — говориться в проекті ЦК КПРС, — полягає в послідовному здійсненні курсу Комуністичної партії на піднесення матеріального і культурного рівня життя народу на основі динамічного і пропорційного розвитку суспільного виробництва і підвищення його ефективності, прискорення науково-технічного прогресу,

зростання продуктивності праці, всемірного покращення якості роботи в усіх ланках народного господарства».

Головне завдання десятої п'ятирічки, названі в ньому мета і засоби її досягнення визначають взаємозв'язану сукупність основних напрямів розвитку народного господарства країни на 1976—1980 роки.

Перш за все передбачається стійкий ріст і вдосконалення структури суспільного виробництва, швидкий розвиток галузей, що визначають науково-технічний прогрес, збільшення виробництва сільськогосподарської продукції і промислових товарів народного споживання, розширення сфери обслуговування населення. За п'ятирічку передбачається збільшити обсяг промислової продукції на 35—39 процентів, в тому числі засобів виробництва — на 38—42 проценти і предметів вжитку — на 30—32 проценти, середньорічний обсяг виробництва сільськогосподарства — на 14—17 процентів. Національний дохід, який використовується для споживання і накопичення, передбачається збільшити за п'ять років на 24—28 процентів. При цьому набагато зростають абсолютні прирости і значення кожного проценту приросту. Так, абсолютний приріст промислової продукції становитиме 183—203 мільярди карбованців, сільськогосподарства — 12—15 мільярдів карбованців, а національного доходу — 87—101 мільярд карбованців, замість 76 мільярдів карбованців в дев'ятій п'ятирічці.

Значення одного проценту приросту буде вище, ніж в дев'ятій п'ятирічці, по продукції промисловості — на 44 проценти, сільськогосподарства — на 13 і національному доходу — на 29 процентів.

У відповідності з цільовою на правленістю головного завдання прискорюються темпи росту і підвищується доля фонду споживання в національному доході — ос-

новному джерелі росту народного добробуту. Прискорення росту сільськогосподарської продукції і виробництва хімічних волокон, а також збільшення імпорту багатьох видів сировини створюють передумови для прискореного розвитку легкої і високих темпів росту продукції харчової промисловості. Закріплюються високі темпи росту (в 1,6 раза) виробництва товарів культурно-побутового призначення і господарського вжитку. Обсяг побутових послуг зростає в 1,5 раза.

Істотно зростає і фонд накопичення в національному доході. Це дає можливість запланувати ріст капітальних вкладень в розвиток народного господарства на 24—26 процентів. Загальний їх обсяг за п'ятирічку становитиме 625—630 мільярдів карбованців, що еквівалентно 40 процентам всіх капітальних вкладень, здійснених за всі 58 років існування Радянської держави. Капіталовкладення направляються в першу чергу на технічне переозброєння, реконструкцію діючих підприємств, особливо в європейській частині СРСР. В результаті основні виробничі фонди в промисловості збільшаться в 1,4 раза, в сільському господарстві більше, ніж в 1,5 раза.

Намічений ріст заробітної плати робітників і службовців в середньому на 16—18 процентів і доходів колгоспників від громадського господарства колгоспів на 24—27 процентів дозволить з урахуванням росту виплат із громадських фондів споживання і стабільності роздрібних цін збільшити реальні доходи на душу населення на 20—22 проценти.

В міру того, як споживання продуктів харчування та непродовольчих товарів наближається до науково обґрунтованих норм, на перший план все чіткіше висуваються соціально-структурні аспекти підйому рівня життя народу. В десятій п'ятирічці все більше значення матимуть фактори і складові, які характеризують якісну

сторону соціалістичного способу життя, хоча увага сконцентрована перш за все на покращення структури і якості продуктів споживання і непродовольчих товарів, поліпшення житлових умов. Велика увага приділятиметься покращенню умов праці і використанню вільного часу трудящих.

Підвищення ефективності соціалістичної економіки і народного добробуту передбачає всемірний ріст ефективності і інтенсифікації суспільного виробництва, посилення режиму економії в народному господарстві. Намічається прискорити темпи росту продуктивності праці і за цей рахунок одержати 85—90 процентів всього приросту національного доходу, приблизно 90 процентів приросту промислової продукції, весь приріст продукції сільськогосподарства, будівельно-монтажних робіт і не менше 95 процентів приросту обсягу перевозок на залізничному транспорті.

Основним фактором підвищення продуктивності праці в усіх галузях народного господарства є науково-технічний прогрес. Зокрема, в промисловості він забезпечить не менше 60 процентів передбаченого росту продуктивності праці і значне скорочення чисельності зайнятих ручною працею в усіх галузях економіки.

Крім того, ефективність економіки буде забезпечуватися за рахунок більш раціонального використання трудових ресурсів, значного покращення використання основних фондів, зниження матеріаломісткості продукції. Тобто, на діючих підприємствах збільшиться виробництво (при тій же або зменшеній кількості зайнятих), збільшиться змінність роботи машин і обладнання, зменшаться витрати матеріалів на одиницю продукції, що випускається.

В десятій п'ятирічці передбачається прискорити темпи науково-технічного прогресу як вирішальної умови підвищення ефективності і інтенсифікації суспільного виробництва. Послідовно вирішу-

ватиметься завдання органічного поєднання досягнень науково-технічної революції з перевагами соціалістичної системи господарства.

На основі єдиної технічної політики в усіх галузях народного господарства передбачається прискорити технічне переозброєння підприємства, широко впроваджувати прогресивну техніку і технологію, послідовно здійснювати перехід до розробки виробництва і масового впровадження високо-ефективних систем машин, що забезпечують механізацію і автоматизацію всіх процесів виробництва, особливо допоміжних, транспортних і складських операцій. Ширше використовувати можливості по створенню і впровадженню переналагоджуваних технічних засобів, що дозволяють швидко освоювати виробництво нової продукції.

Повніше використання переваг і можливостей економіки розвинутого соціалізму передбачає дальше удосконалення управління народним господарством, зосереджуючи увагу на плануванні, методах господарювання, економічного стимулювання, організаційної структури управління і залучення мас в управління виробництвом.

Важливе місце в десятій п'ятирічці відводиться розробці і здійсненню заходів по охороні оточуючого середовища, раціональному використанню і відтворенню природних ресурсів, а також розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. Розширити і поглибити соціалістичну економічну інтеграцію, зміцнити позиції світової системи соціалізму — важливе завдання п'ятирічки якості і ефективності.

Грандіозні завдання, накреслені в проекті ЦК КПРС до XXV з'їзду партії, — свідчення величезних переваг і можливостей комуністичного устрою суспільства, ясих і захоплюючих перспектив. Ось чому радянські люди схвалюють і підтримують плани нашої партії. Активно обговорюючи їх, визначають конкретні завдання для себе в гігантській творчій роботі.

Д. ДРАГОМАРЕЦЬКИЙ,
доцент кафедри
політекономії,
кандидат економічних наук.

VI ВСЕСОЮЗНИЙ КОНКУРС СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ

Сучасний етап комуністичного будівництва ставить перед вищою школою відповідальні завдання: покращити якість підготовки спеціалістів, озброїти їх науковими знаннями, щоб кожен студент не тільки глибоко оволодів програмним матеріалом вузу, а й навчився постійно удосконалювати свої знання, мав навички дослідника, володів марксистсько-ленінською теорією, вмів працювати з людьми, був активним пропагандистом ідей і політики партії.

Однією з ефективних форм, що покликані допомогти вирішувати це складне завдання, є участь студентів у всесоюзних конкурсах студентських робіт з суспільних наук, історії ВЛКСМ і міжнародного молодіжного руху. Всесоюзні конкурси не тільки сприяють розвитку студентських наукових досліджень, але й зміцнюють творчу співдружність комсомольських організацій з колективами кафедр суспільних наук, допомагають формувати у студентів марксистсько-ленінський світогляд, класовий підхід до явищ суспільного життя, непримиренність до буржуазної ідеології і моралі, комуністичну переконаність, високу дисципліну і організованість, свідоме ставлення до праці.

Уже проведено п'ять всесоюзних конкурсів, в яких студенти нашого університету взяли саму активну участь. Конкурси проходять ряд турів. Перший тур — внутрішній, другий тур — обласний, третій тур — республі-

канський. Завершальним є всесоюзний тур.

Самим масовим туром є внутрішній. Так, минулому V Всесоюзному конкурсу, у внутрішньому турі взяло участь 73 проценти студентів стаціонару. На наступний тур було представлено 89 наукових студентських робіт. Всі роботи відзначені грамотами, дипломами і преміями.

У 1975—76 навчальному році розпочався VI Всесоюзний конкурс. Для проведення внутрішнього туру створено оргкомітет, очолюваний проректором по науковій роботі професором В. В. Фащенко. До складу оргкомітету ввійшли передовики партійних і комсомольських організацій, кафедри суспільних наук. Уже проведена значна підготовча робота. Було розроблено і затверджено на засіданнях кафедр тематику наукових робіт. Тематика присвячена актуальним питанням марксистсько-ленінської теорії, історії Комуністичної партії і Ленінського комсомолу, питанням міжнародного молодіжного, комуністичного і робітничого руху.

Доповіді з цих проблем були заслухані в групах, на курсах, на засіданнях наукових студентських гуртків. З кращими рефератами студенти виступали в школах, гуртожитках, на підприємствах міста, перед трудівниками села.

Кафедри суспільних наук разом з представниками комітету комсомолу визначили кращі студентські роботи і рекомендували на

загальноуніверситетську наукову студентську конференцію. При цьому особлива увага зверталась на якість виконаних робіт, їх актуальність.

Завершилась вся підготовча робота, в якій взяло участь близько 74 процентів студентів, загальноуніверситетською науковою студентською конференцією, що відбулася 15—16 грудня 1975 року.

На пленарному і лекційних засіданнях конференції було заслухано і обговорено понад 50 доповідей. Переважна більшість доповідей відзначалась чіткою постановкою проблеми, глибоким змістом і достатнім науковим рівнем.

За підсумками загальноуніверситетської конференції і рекомендаціями кафедр суспільних наук на обласний тур VI Всесоюзного конкурсу, який розпочнеться в першій декаді березня 1976 р. обласною науковою студентською конференцією, буде представлено 170 студентських робіт.

Студентам, роботи яких рекомендовано на обласний тур, необхідно буде включити в свої роботи матеріали XXV з'їзду КПРС, ще і ще раз звернути увагу на оформлення і якість роботи.

А. ПИЩЕВСЬКИЙ,
старший викладач
кафедри історії КПРС,
кандидат історичних наук.

НА ЗНІМКАХ:
На екзамені з вищої математики у першокурсників хіміфаку.
Добре відповідає на питання доцента Л. В. Чепурного студентка Лілія Катуліна.
Фото О. ЛЕВІТА.

НАШІ ІНТЕРВ'Ю НА ФАКУЛЬТЕТІ РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Зимова екзаменаційна сесія наближається до кінця. Можна підсумувати результати. Редакція звернулася з кількома запитаннями до заступника декана факультету романо-германської філології Михайла Захаровича Яция.

— У чому полягає особливість нинішньої сесії? Як ішла підготовка до неї?

— Відмінною рисою нинішньої сесії є те, що вона проходить у дві підготовки до XXV з'їзду КПРС. Зараз, коли викладачі і студенти університету обговорюють проект ЦК КПРС і включаються у виконання завдань першого року десятої п'ятирічки — п'ятирічки якості і ефективності виробництва — ми хочемо підвищити успішність не тільки у процентному відношенні, але й підвищити якість «добрих» і «відмінних» оцінок. В цьому нам дуже допомагали атестації, яким у першому семестрі приділялося ще більше уваги. Група аналізу систематично підводила підсумки. А потім намічались конкретні заходи для виправлення становища. Обов'язково відробляли пропущені заняття боржники. Атестації змушували студентів постійно працювати над курсом, задовго до сесії допомагали виявити, який матеріал курсу засвоєний студентами слабше. Крім того, атестації дають можливість прогнозувати

сесію. Значить, ми маємо ефективний засіб управління якістю навчального процесу. І навіть можемо впливати на його хід, добиваючись ритмічної роботи студентів протягом всього року.

— Які групи виявилися найкращими? Які в них якісні показники?

— Найсильніші у цій зимовій сесії п'ятикурсники німецького відділення, 51-а і 54-а групи англійського відділення (теж 5-й курс) і першокурсники французького відділення. Студенти цих груп часом склали всі заліки та іспити без заборгованостей. А у названих групах англійського відділення немає жодної задовільної оцінки. Всі екзамени складені на «4» і «5». Тільки відмінні оцінки у І. Борисової, А. Корсакова, В. Левченко, Е. Мухоміної, І. Урядникової, Н. Єрьоменко, А. Кракович, Е. Крутової, І. Толмачової.

Деякі студенти у цьому семестрі успішно поєднували навчання з працею у студентському будівництві на будівництві учбового корпусу. Трьохкурсник Н. Нікіфоров (німецьке відділення) всі екзамени склав на відмінно. Другокурсники німецького відділення Грамушенко, Католик, Грипачевський теж здають екзамени на «5».

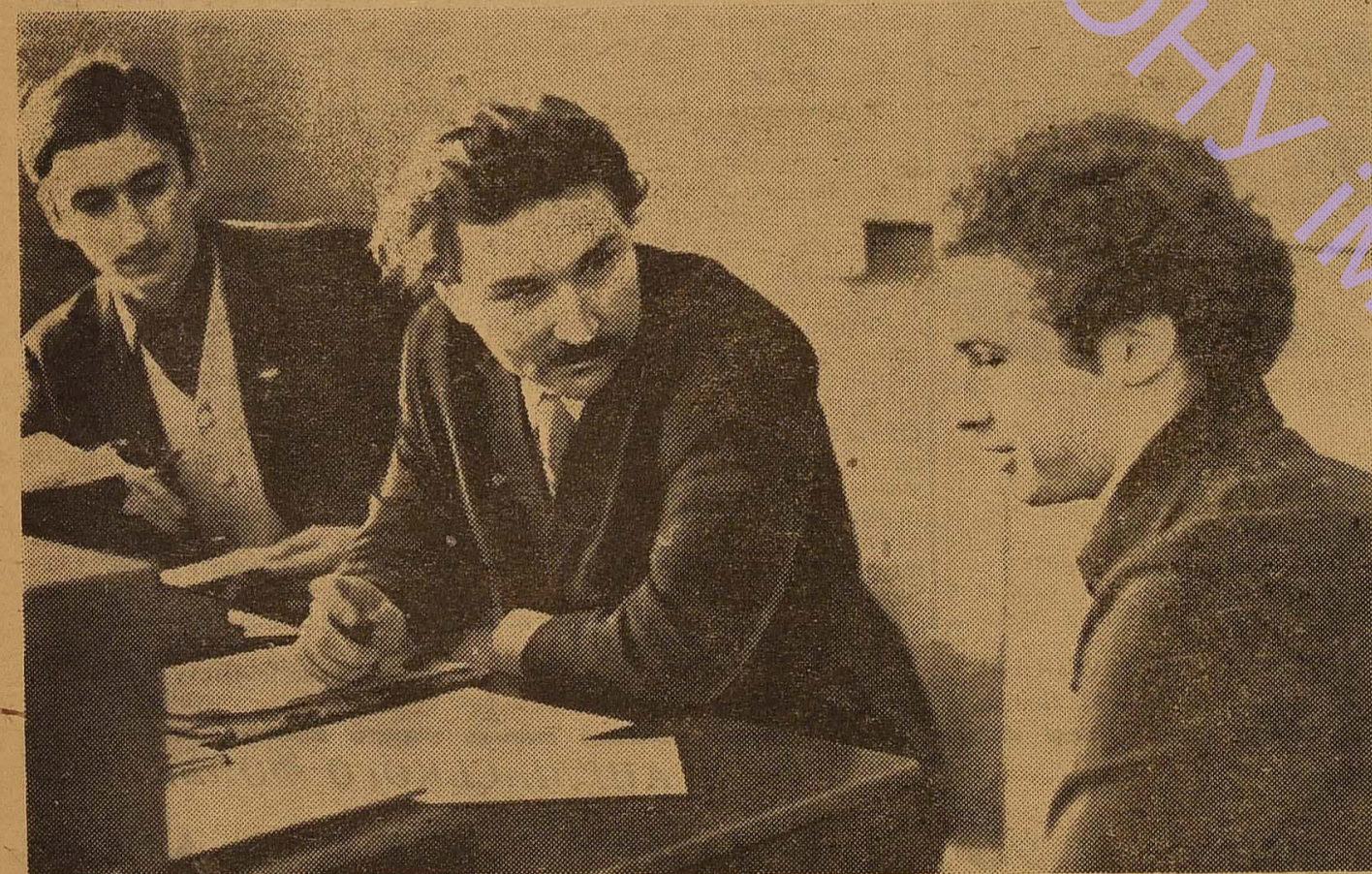
— А як склали свою першу студентську сесію першокурсники?

— Студенти першого курсу вже звикли до навчання у вузі. Підготовкою їх до екзаменів і самим ходом їх задоволені. Ще на атестаціях більшість з них виявила добрі і відмінні знання. А різниця між оцінками екзаменаційними і атестаційними не така вже й значна. Із 50 чоловік англійського відділення з основної мови 3 студенти одержали незадовільні оцінки. Із 20 чоловік німецького відділення основну мову не склали Сергій Крищенко і Валя Двойченкова. Вони погано працювали протягом семестру, багато занять не відвідували. А над випаченням іноземної мови слід наполегливо і систематично працювати.

Порядували своїми знаннями Наташа Слободян, Коля Алексєєв, Катя Татарчук, Вітя Носач, Міша Крамер, Ксеня Шуткіна, Марьяна Павлова. Всі чотири екзамени — історію КПРС, вступ до літературознавства, зарубіжну літературу і основну мову вони склали на п'ятірки.

Сподіваємось, що наслідки нинішньої зимової сесії будуть кращі, ніж у минулій, яка складала 93,2 процента успішності. Це буде нашим подарунком гідній зустрічі XXV з'їзду КПРС.

Інтерв'ю вела
К. СВДОКИМОВА.

«Відмінно» — таку оцінку поставив Олександр Шмугліну (справа) доцент О. Н. Сафронков на екзамені з квантової хімії. Уважно слухає відповідь товариша Сергій Плужник — відповідати зараз йому. Фото О. ЛЕВІТА.

РЕПОРТАЖ ПОГОВОРИМО ПРО ПІДСУМКИ

«Увага! Засідання стипендіальної комісії відбудеться ... січня» — такі об'яви з'явилися майже на всіх факультетах. Це значить, що в когось вже закінчилися екзамени, всі хвилювання позаду і треба подумати про відпочинок. Такі проблеми у студентів 1-го та 2-го курсів юридичного факультету. Сесія у них вже завершилася.

А які ж її підсумки? Іспит з логіки вважався не дуже важким у першокурсників. Та виявилось, що у деяких студентів «логічності» малувато. Чотири незадовільних оцінки (Кудринський, Ковбаско, Вакар і Убирай), 19 задовільних. Та все ж більшість (близько 90 студентів) виявили на екзамені добрі та відмінні

знання. «Суд і правосуддя в СРСР». Результати з цього предмету трохи засмучують. Багато відмінних оцінок (35), та разом з тим насторожує велика кількість задовільних — 26. Трійка трійці різниця. Багато студентів виявили дуже слабкі знання, а знання організації суду і прокуратури для юристів — це рівнозначно знання азбуки. Двійки були виставлені проти прізвищ Чижової, Чумака, Моторного.

Мабуть, найбільшу складність становить екзамен з загальної іс-

торії держави і права. Ось що сказав з цього приводу доцент кафедри теорії та історії держави і права Г. Е. Петухов:

— Поміляється той, хто вважає цей курс легким і думає, що вивчити історію можна за 3-4 дні. Великий обсяг інформації вимагає систематичної роботи на протязі учбового семестру. Результати говорять про те, що курс в цілому підготувався непогано. Не можна не відзначити В. Терехова, М. Семерей, Л. Безклубного, О. Липчанського та деяких інших, які виділялися своїми гли-

це вже традиція. В новий рік редакція гуманітарної та природничої літератури при Одеському держуніверситеті видавничого об'єднання «Вища школа» вступила з новими планами, новими творчими накресленнями. Нинішній рік особливий, рубіжний, рік 10-ої п'ятирічки. І в своїх планах на майбутнє редакція врахувала ті вимоги, ті завдання, які висунула Комуністична партія перед радянським народом в майбутній п'ятирічці.

Тематику книг, що намічаються до випуску в найближчі три роки, дуже різноманітна. В основному вона торкається питань сьогодення сьогодення. Авторами книг є люди з великим життєвим досвідом, глибокою теоретичною підготовкою, які багато років працювали у вищих учбових закладах.

Книги, що плануються до випуску, призначені, як правило, для наукових співробітників, викладачів вузів, аспірантів і студентів. Серед них є книги монографічного плану, учбові посібники, наукові праці, збірники, проспекти і т. ін.

Федосєєва, «Питання стереохімії» під редакцією члена-кореспондента АН УРСР професора О. В. Богатського, «Суднобудування» та «Кібернетика на морському транспорті» під редакцією професора В. А. Степанова та А. Т. Барабанова, «Метеорологія, кліматологія та гідрологія» (відповідальний редактор професор М. П. Леонов).

Актуальними будуть роботи «Неодолима сила Серга і Молота» (відповідальний редактор професор М. Ю. Раківський), «Економічні проблеми пропорційності суспільного виробництва та розвитку соціалізму» (О. Г. Лобунець), «Співвідношення вузлових категорій матеріалізму» (В. І. Богданович), «Функціональна типологія словосполучень» (Т. О. Туліна), «Діяльність КПРС по формуванню комуністичної ідейності молодого покоління робітничого класу в умовах науково-технічної революції» (І. М. Дзюбенко), «Особливості циклічного капіталістичного відтворення після другої світової війни» (В. А. Герасимов).

Багато цікавого знайде читач

Пропонує видавництво «ВИЩА ШКОЛА»

Найближчим часом, наприклад, готується до випуску монографія професора, доктора філософських наук В. М. Костюка «Методологія наукового дослідження». В ній розглядаються питання методології наукового знання: зв'язок рівня спостережень і теоретичного рівня наукових знань, суть гіпотетико-дедуктивного і індуктивного методів розвитку наукових знань, проводиться методологічний аналіз міллевських методів встановлення причинних зв'язків. Книга розрахована на наукових співробітників, аспірантів, студентів — всіх, хто цікавиться теорією пізнання діалектичного матеріалізму.

Безсумнівний інтерес становить для наукових співробітників, викладачів, аспірантів, а також студентів колективна монографія «Філософські проблеми прогнозування соціальних наслідків сучасної науково-технічної революції», що виходить під редакцією кандидата філософських наук П. Г. Голченка. В книзі аналізуються важливі теоретичні проблеми комуністичного будівництва, прогнозування і планування в різних сферах соціальної дійсності, розкриваються соціальні наслідки науково-технічної революції в перспективі.

В найближчі три роки десятої п'ятирічки редакція запланувала випустити біля 70 робіт. Серед них щорічні наукові і науково-технічні збірники «Питання літератури народів СРСР» під редакцією професора В. В. Фашенка, «Фізика аеродисперсних систем» під редакцією професора В. О.

у книзі професора Д. Г. Елькіна «Психологія тварин», в якій освітлюються завдання і методика зоопсихології, розвиток нервової системи тварин, філогенез поведінки і психіки; С. А. Матвєєва «Нариси історії та історіографії Німеччини (1871—1900 рр.)» — у книзі досліджуються загальні закономірності і особливості соціально-економічного і політичного розвитку Німеччини, розкривається антинауковий характер фальсифікації буржуазними істориками ФРН історії Німеччини останньої третини XIX століття; І. С. Алексєєва «Як навчитися вчитись», — у книзі є поради студентам, як правильно слухати і конспектувати лекції, готуватись до семінарських занять, готувати курсові та дипломні роботи, розглядаються методи проведення досліджень, логічної побудови наукової роботи; І. І. Кобиляцького «Основи педагогіки вищої школи» — в учбовому посібнику розглядаються основні питання змісту, організації та методики навчання і виховання студентів вищої школи.

У короткій статті неможливо повністю розкрити зміст робіт, що плануються до випуску, і перелічити їх назви. Можна тільки повідомити, що серед книг знайдуть місце роботи з історії, філософії, політекономії, наукового комунізму, техніки, культури, юридичних, філологічних і природничих наук, а також буде випущено довідкову і допоміжну літературу.

В. ЦВЕТКОВ,
завідуючий редакцією
«Вища школа».

бокими знаннями. Ці студенти добросовісно вчилися і одержали заслужені п'ятірки.

А ось М. Мясніков та В. Антонюк відповідали не зовсім добре, що і зрозуміло — вони пропускали лекції, а самостійно не вчили. З цієї ж причини одержали трійки й інші студенти.

Не завадила б, а навпаки допомогла б студентам наукова робота. У всіх відмінників були написані хороші, змістовні курсові роботи. Хотілося б, що вони не забували цей предмет і продовжували цікавитися ним.

Студенти другого курсу склали всього два іспити. Результати говорять самі за себе — 73 відмінні і всього лише 11 задовільних оцінок. Безумовно, на канікули студенти роз'їхалися в доброму настрої.

Завершується сесія у четверто-

курсників. Позаду вже більше трьох десятків екзаменів, а все ж хвилюються і тепер. Та досвід — велика справа. Добре склали екзамени з цивільного процесу, наукового атеїзму, радянського будівництва. Трохи гірше з державного права буржуазних країн.

Для успішної здачі цього предмету (а також міжнародного права) вимагалась копійка робота, а деякі студенти працювали мало. Звідси трійки і навіть двійки.

Та визначилися і кандидати у відмінники: три Наташі — Потапенко, Юркевич, Мусич (з 1-ї групи), Сергій Бритченко та Юрій Полянський (з 2-ї групи).

Попереду у них два останніх іспити. Ні пуху, ні пера!

В. ДРЬОМІН.

ЯКІСТЬ. ЕФЕКТИВНІСТЬ.

У проекті ЦК КПРС до XXV з'їзду визначені завдання й шляхи дальшого розвитку протягом 10-ї п'ятирічки народного господарства, науки в нашій країні. У проекті, зокрема, записано: «Забезпечити всемірне зростання ефективності та інтенсифікацію суспільного виробництва...», «Підвищити ефективність і якість наукових досліджень».

Після опублікування проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду давно відомі в українській і російській мовах слова **ефективність, якість, рос. эффективность, качество** набули великої популярності й стали часто вживаними. На сторінках нашої преси десяту п'ятирічку називають п'ятирічкою ефективності та якості. Все це і спонукало автора цих рядків розповісти читачам нашої газети історію слів **ефективність, якість, качество**.

Слово **ефективність** генетично зв'язане з латинським словом **ефект**, уживаним у значенні «сильне враження». У такому значенні слово **ефект** у російській та українській мовах почало вживатися з кінця XVIII ст. У другій половині XIX ст. від слова **ефект** у східнослов'янських мовах утво-

рився прикметник **ефективний** у значенні «той, що робить сильне враження».

Після Жовтня в середині 30-х років від основи прикметника **ефективний** за допомогою суфікса **-ість** чи **-ость** утворилося слово **ефективність, эффективность**. Отже, слово **ефективність** — неологізм радянської епохи.

У сучасних літературних мовах соціалістичних націй СРСР слово **ефективність** може вживатися в таких значеннях:

- 1) результат, наслідок будьяких сил, дій, причин;
- 2) показник економії суспільної праці в результаті застосування певних заходів;
- 3) ступінь віддачі виробництва, машин, апаратів, знарядь праці.

У проекті ЦК КПРС до XXV з'їзду слово **ефективність** і вжито в наведених значеннях.

Слово **якість** утворилося ще в праслов'янській мові від основи питального займенника **як-ий** за допомогою суфікса **-ость**: **як-ость** (згодом в українській мові **о-** в новозакритому складі перейшло в **і**, звідси — **якість**).

У говорах праслов'янської мови, що стали основою старобол-

гарської мови, від основи питального займенника **как-ой** за допомогою суфікса **ьство** утворилося слово **качество** (із **какьство**: **ь** прояснилося в **е**, а **к** перейшло в **ч**).

Після прийняття східними слов'янами християнства слово **качество** було запозичене із староболгарської мови в російську, витіснивши в ній з ужитку слово **якость**. І тепер слово **качество** вживається тільки в двох слов'янських мовах — болгарській та російській, а в усіх інших — **якість, якаць** тощо.

У сучасних літературних мовах соціалістичних націй СРСР слова **якість, качество** можуть уживатися в таких значеннях:

- 1) у філософії — істотна визначеність предмета; те, через що він, предмет, є тим, а не іншим предметом;
- 2) істотна ознака, властивість предмета, явища, дії;
- 3) ступінь гідності, вартості, придатності чогось, наприклад, виробленої продукції тощо.

У цьому останньому значенні слова **якість, качество** переважно і вжиті в проекті ЦК КПРС до XXV з'їзду партії.

А. МОСКАЛЕНКО.

Всесоюзний місячник оборонно-масової роботи

Секретаріат ВЦРПС, секретаріат ЦК ВЛКСМ і бюро президії ЦК ДТСААФ СРСР прийняли спільну постанову «Про Всесоюзний місячник оборонно-масової роботи, присвячений 58-й річниці Радянської Армії і Військово-Морського Флоту». В ній говориться, що 23 лютого 1976 року Радянській Армії і Військово-Морському Флоту виповнюється 58 років. Створені Великим Леніном і Комуністичною партією, Збройні Сили СРСР пройшли великий героїчний шлях і своїм відданим служінням Батьківщині, справі комунізму викликали до себе гарячу любов і вдячність

тому числі з воєнізованої естафети, метання гранат, радіобогатоборства та інших видів.

Комітетам ДТСААФ і комсомольським бюро факультетів необхідно звернути увагу на масовість і організацію всіх заходів, широко популяризувати результати, заохочувати переможців.

Первинна організація ДТСААФ університету в завершальному році 9-ї п'ятирічки досягла значних успіхів. Вона нагороджена Почесною грамотою ЦК ДТСААФ СРСР, а Одеським обласним комітетом ДТСААФ — знаком «За активну роботу».

Підготовлено 100 спортсменів-розрядників, в тому числі 5 майстрів спорту, 4 — першого розряду, члени товариства успішно виступали на обласних, республіканських і союзних змаганнях. В масових стрількових змаганнях з нормативів ГПО взяло участь більше 1300 чоловік.

Почалося обладнання спортивно-технічного клубу. Це дозволить збільшити кількість військово-технічних секцій і гуртків, а обладнання закритого сучасного тиру дозволить проводити змагання з складнішими умовами.

Свої соціалістичні зобов'язання за 1975 рік організація виконала. В січні наша первинна організація ДТСААФ в числі інших крупних організацій міста виступила ініціатором соціалістичного змагання на честь XXV з'їзду КПРС, 58-ї річниці Радянської Армії і Військово-Морського Флоту і наступного 50-річчя оборонного товариства. В цих зобов'язаннях вказується, що разом з комсомолом та іншими промадськими організаціями ми повинні на високому ідейному і організаційному рівні провести місячник оборонно-масової роботи, посилити і активізувати військово-патріотичну роботу серед молоді, закінчити першу чергу обладнання спортивно-технічного клубу, виконати план по членських внесках і реалізації 11-ї лотереї ДТСААФ.

Обов'язок кожного комсомольця, члена оборонного товариства — взяти найактивнішу участь в усіх заходах місячника.

Г. АХЛАМОВ,
голова комітету ДТСААФ університету.

„Я ДУЖЕ ЛЮБЛЮ ВОЛЕЙБОЛ“

На знімку: студентка V курсу факультету РГФ Наталія Антропова.

і спритність, вміння добре бачити поле.

«Я дуже люблю волейбол. Цей вид спорту не тільки корисний. Він ще й по-справжньому красивий». Наташа на хвилину замовкає:

— В цьому учбовому році я закінчую університет. Дуже не

хочеться покидати ці стіни, що стали за п'ять років рідними. Я хочу передати велике спасибі всім викладачам університету, які не шкодують ні часу, ні сил, щоб зробити нас справжніми людьми.

Л. ВЕРШИНІН.
Фото О. Левіта.

Наташа Антропова займається волейболом вже десять років. В четвертому класі вперше прийшла вона на волейбольний майданчик. І з того часу спорт став для неї однією з найважливіших сторінок життя.

Наташа нічим не нагадує фанатиків спорту. Вона багато і наполегливо працює над собою, захоплюється сучасною зарубіжною літературою, музикою.

Успіхи у навчанні також відмінні. В цьому році Наташа перейшла на V курс факультету романо-германської філології. А волейбол — її захоплення, навіть більше, ніж захоплення.

Як співається в пісні:
«Спорт — это жизнь, целая жизнь

И даже немножко больше!». В 1974 році університетська волейбольна команда зайняла перше місце на першості міністерства. Немало перемог приніс і минулий, 1975 рік.

— Успіху ми досягли тому, — розповідає Наташа, — що команда наша виключно зібрана, дружна. У нас, як говориться, відчуття ліктя. Я дружу з дівчатами своєї команди. Особливо з Тетяною Пономаренко, Людою Руденко.

Цікаво побачити Наташу під час гри. Точність в кожному русі, виключна реакція на удари, сила

Літературний курс

МЫ ВО ВРЕМЕНИ

Между прошлым и грядущим
Настоящее — граница,
Но на ней остановится
Невозможно всем живущим.
След ее измерен мягом,
В спешке времени — ничтожным.
Станет будущее прошлым
И расселится по книгам.
В понимании потомка
Мы, сегодняшние ветки,
Если тронет наши метки,
Прозвучит ли эхо громко?

К жизни

Научи меня мечты перезабыть,
Отгонять огнеопасную любовь,
Отводить противоречия судьбы,
В наслаждение вживляющие боль.
Научи меня внимательным
не быть,
Не сходить от изумления с ума,
Не провидеть в малом желуде
дубы,
Не увидеть новолунье сквозь
туман.
Научи не волноваться, не любить
Негибамость, и женственность,
и миг.
Упрости, необратимо огруби.
Но скажи: зачем тогда мне жить
с людьми?

ДВА ЧУВСТВА

Как долгие ноты романса
В концерте певца-златоуста,
Высокое чувство пространства
И пашни глубокое чувство.
И столь же мне оба желанны,
Как дрожь эдельвейса в окошке,
Как остросужетность романса,
Где небо и поле — обложки.

О. ДОРОХИН.

ДВЕ ЧАЙКИ

Были у меня две чайки,
Белые и хорошие.
Они улетели в стайке
И домой не вернулись больше.
Почему же они улетели?
Об этом я знать не буду:
Они никогда не умели
Со мной говорить, как люди.

ЧТО ЛЮБЯТ МАЛЕНЬКИЕ?

Что любят маленькие мальчики?
Улиток, гнезда птиц и славу,
И ящериц живые мячики.
Лягушки мальчикам по нраву.
Что любят девочки-мальшкы?
Торты, для кукол распашонки,
Венки на голову и книжки,
И розы любят все девчонки.

Перевод
А. ЯНИ,
выпускника филфака ОГУ.